

OBRAZLOŽITEV

I. OBSTOJEČA PRAKSA NA PODROČJU OBRAČUNAVANJA IN POBIRANJA TURISTIČNE IN PROMOCIJSKE TAKSE V OBČINI TOLMIN

Izhodišče za obstoječo ureditev na področju obračunavanja, pobiranja, odvajanja in poročanja glede turistične in promocijske takse na območju občine Tolmin ter izvajanje nadzora nad prej naštetimi aktivnostmi ta trenutek predstavljata 15. marca 2018 sprejet Zakon o spodbujanju razvoja turizma (Uradni list RS, št. 31/18; v nadaljnjem besedilu: ZSRT-1) in na njegovi podlagi sprejet **Odlok o turistični in promocijski taksi v občini Tolmin** (Uradni list RS, št. 24/24 in 55/24; v nadaljnjem besedilu: veljavni Odlok).

17. člen ZSRT-1 opredeljuje:

- **najvišji dopustni znesek turistične takse, in sicer do največ 2,50 EUR**, pri čemer občina s svojim izvedbenim aktom (odlokom) določi nominalno višino turistične takse znotraj prej navedene zakonske meje;
- **promocijsko takso**, ki jo izvajalci nastanitvene dejavnosti gostom zaračunavajo poleg turistične takse, in sicer v višini **25 % obračunane turistične takse**. Najvišji skupni znesek obeh taks po ZSRT-1 bi tako lahko znašal 3,125 EUR.

Z ZSRT-1 je turistična taksa opredeljena kot **namenski prihodek občinskega proračuna, ki ga je občina dolžna porabiti za aktivnosti, usmerjene v spodbujanje razvoja turizma na ravni turističnega območja**. Dopustne namene porabe turistične takse opredeljuje 15. člen ZRST-1.

Turistična taksa je pristojbina za prenočevanje, s katero so zavezancem za plačilo (turistom) v turističnem območju na voljo določene storitve in ugodnosti, ki se jim ob vsakokratnem koriščenju ne zaračunavajo posebej.

Promocijska taksa se namenja dodatnemu sofinanciranju Slovenske turistične organizacije, konkretno za aktivnosti trženja in promocije celovite turistične ponudbe Slovenije. Promocijska taksa je torej v celoti prihodek Slovenske turistične organizacije in ne občinskega proračuna, je pa ZRST-1, brez kakršnegakoli nadomestila, občini naložil celoten postopek pobiranja, odvajanja, spremljanja poročil in vodenja evidence promocijske takse ter ji prepustil vodenje postopka neplačevanja in prisilne izterjave promocijske takse.

Trenutno veljavna višina turistične takse, ki jo turist plača za nočitev na območju občine Tolmin, je od 1. januarja 2025 enaka **2,00 EUR na osebo na dan, promocijska taksa (25 % zneska turistične takse) pa posledično 0,50 EUR, s čimer znaša celotna taksna obremenitev za prenočitev na osebo na dan 2,50 EUR**.

Trend rasti izvajalcev nastanitvene dejavnosti, nočitev in zbrane turistične takse v občini Tolmin v obdobju 2010–2026 (brez nočitev in turistične takse iz naslova začasnih šotorišč v času festivalov) prikazuje preglednica v nadaljevanju.

Leto	Število izvajalcev nastanitvene dejavnosti	Število realiziranih nočitev	Znesek realizirane turistične takse (v EUR)
2025	250	206.867	358.698,91
2024	231	197.217	262.749,90
2023	214	180.357	241.088,80
2022	203	174.654	247.984,00
2021	187	139.323	189.536,17
2020	189	119.138	169.056,83
2019	188	161.160	219.958,07
2018	188	141.906	119.971,90
2017	153	114.614	101.239,18
2016	127	87.026	77.849,44
2015	112	80.381	60.854,22
2014	102	67.184	40.683,46
2013	96	60.265	41.885,02
2012	94	52.613	31.059,22
2011	80	47.275	29.754,99
2010	70	39.102	31.214,74

II. IZHODIŠČA IN RAZLOGI ZA PRIPRAVO PREDLAGANE SPREMEMBE ODLOKA O TURISTIČNI IN PROMOCIJSKI TAKSI V OBČINI TOLMIN

Večina Dolini Soče primerljivih vodilnih destinacij znotraj alpske makro regije (Bohinj, Kranjska Gora, Brda, Radovljica) in druga turistično razvita okolja (MO Koper, Izola...) so s 1. januarjem 2019 določila turistično takso v nam takrat enaki, tj. 1,60 EUR, ali višji višini (MO Ptuj, Radenci ...), nekatere pa tudi najvišjo zakonsko dopustno višino 2,50 EUR (Bled, Portorož, MO Ljubljana...).

Ugotavljamo, da je odtlej večina občin turistično takso povišala, predvsem to velja za turistično razvitejša okolja, ki se soočajo s problemom množičnega turističnega obiska, med katere po podatkih o vztrajni rasti turističnih nočitev prištevamo tudi vse tri občine v Dolini Soče.

Tudi občinam v Dolini Soče primerljivo turistično obiskana občina znotraj **Biosfernega območja Julijske Alpe**, katerega del je tudi Dolina Soče – gre za občino Kranjska Gora – je višino turistične takse s 1. januarjem 2027 (za območje KS Kranjska Gora in planinske postojanke na območju celotne občine, ki jih Občina Kranjska Gora ocenjuje kot območje oz. turistične kapacitete, ki se najbolje tržijo), dvignila na 2,50 EUR in promocijsko takso na 0,625, s čimer bo skupna taksna obremenitev z naslednjim letom dosegla 3,13 EUR, ki je hkrati najvišja zakonsko dopustna višina.

Upošteva, da turizem poleg pozitivnih učinkov, prinaša tudi številne negativne – zaradi velikega števila turistov se močno povečata poraba vode in količina odpadkov, povečan promet onesnažuje ozračje, več je hrupa, izgradnja različnih objektov turistične infrastrukture spreminja videz pokrajine, prihaja do prometnih zastojev in pomanjkanja parkirišč, največji izziv od vseh pa predstavlja ohranitev okolja ter naravne in kulturne dediščine – se zdi dvig turistične takse, posledično temu pa tudi promocijske takse, upravičen in smiseln.

Za učinkovitejše upravljanje trenda rasti turističnega obiska, ki se negativno odraža kot vse večji pritisk na javno infrastrukturo (vodovodi, kanalizacije, smeti, promet, parkirišča...) in infrastrukturo za vodenje in usmerjanje turističnih tokov (pohodniške in kolesarske poti, vstopne točke, turistične znamenitosti, ...), je nujno prej našteto infrastrukturo stalno razvijati, nadgrajevati in jo tako investicijsko kot tekoče vzdrževati, za kar pa so potrebna sredstva. Slednja so občini na voljo iz naslova turistične takse.

Turistična taksa, ki jo občina zbere se mora namreč porabljeni namensko za dejavnosti in storitve, določene z ZSRT-1. V praksi to pomeni, da se taksa porabi za izvajanje informacijsko-turistične dejavnosti, spodbujanje razvoja celovitih turističnih proizvodov turističnega območja, trženje celovite turistične ponudbe na ravni turističnega območja, promocijo turizma v digitalnem okolju, varovanje nepremičnih spomenikov lokalnega in državnega pomena, razvoj in vzdrževanje turistične infrastrukture, razvoj in vzdrževanje javnih površin, namenjenih turistom, urejanje in vključevanje zavarovanih naravnih območij v turistično ponudbo, organizacijo in izvajanje prireditev ter druge storitve, ki se na turističnem območju brezplačno zagotavljajo turistom.

Če se želimo na globalnih trgih pozicionirati kot zelena, aktivna in zdrava destinacija, je potreben prehod od množičnosti k butičnosti, zato je regulacija turističnega obiska v Dolini Soče nujno potrebna, k čemur lahko delno prispeva tudi višji znesek turistične in promocijske takse, ki jo mora gost v primeru prenočitve v registriranem nastanitvenem obratu poravnati.

V turizmu smo priča novim trendom, spremenjenim okoliščinam in soočamo se s spremenjenimi potovalnimi navadami naših obiskovalcev. Na trgu vladajo nove razmere, konkurenca je vse bolj aktivna in agresivna, zato je pomembno, da aktivno delamo na novih in inovativnih produktih in močnih (predvsem) digitalnih kampanjah, skozi katere poudarjamo krovno zgodbo našega alpskega prostora, ki je namenjen družinam in gostom, ki želijo v naših krajih preživljati aktivne počitnice.

Glede na zgoraj navedeno in dejstvo, da smo v zadnjem času priča očitnim dvigom cen na vseh področjih, kar terja tudi kritje višjih stroškov vzdrževanja turistične infrastrukture in izvajanja storitev, povezanih s turizmom, **so župani posoških občin Bovec, Kobarid, Kanal ob Soči in Tolmin dne 19. avgusta 2026 dosegli dogovor, da občinskim svetom na sejah septembra 2026 predlagajo:**

- enoten dvig višine turistične takse v vseh štirih občinah Doline Soče na 2,40 EUR za prenočitev na osebo na dan, kar se bo hkrati odrazilo tudi z dvigom promocijske takse na 0,60 EUR za prenočitev na osebo na dan, s čimer se skupna taksna obremenitev (seštevek obeh taks) dviga na 3,00 EUR,
- novo-predlagana višina turistične in promocijske takse se pobira in odvaja od 1. januarja 2027 dalje.

III. PREDLAGANA SPREMEMBA ODLOKA O TURISTIČNI IN PROMOCIJSKI TAKSI V OBČINI TOLMIN

Pravni temelj

Pravno podlago za sprejem predlaganega Odloka o spremembi Odloka o turistični in promocijski taksi v občini Tolmin predstavlja 17. člen Zakona o spodbujanju razvoja turizma (ZSRT-1), ki občini narekuje, da s svojim pravnim aktom (odlokom) določi višino turistične takse.

Pravna temelja za sprejem predlaganega Odloka sta tudi 29. člen Zakona o lokalni samoupravi, na podlagi katerega občinski svet v okviru svojih pristojnosti sprejema odloke in druge splošne akte, in 21. člen Statuta Občine Tolmin, ki določa pristojnosti Občinskega sveta Občine Tolmin.

Vsebina predlagane spremembe Odloka

V II. poglavju veljavnega Odloka »**Zavezanci za plačilo, višina in oprostitve plačila turistične in promocijske takse**« je, tako kot občini nalaga 17. člen ZSRT-1, **določena višina turistične in višina promocijske takse na območju občine Tolmin**, ter vsota obeh taks, ki ju mora izvajalec nastanitvene dejavnosti zaračunati gostu. ZSRT-1 pri tem opredeljuje zgornjo dopustno višino turistične takse do 2,50 EUR. K temu se obračuna promocijska taksa, ki znaša 25 odstotkov zneska obračunane turistične takse. Najvišji skupni znesek obeh taks po ZSRT-1 bi tako lahko znašal 3,125 EUR ali zaokroženo 3,13 EUR.

Upošteva veljavni Odlok znaša od 1. januarja 2025 dalje turistična taksa v občini Tolmin za prenočitev na osebo na dan 2,00 EUR, promocijska taksa (25 % zneska turistične takse) pa 0,50 EUR, celotna taksna obremenitev za prenočitev na osebo na dan tako trenutno dosega 2,50 EUR.

Občina Tolmin s predlaganim Odlokom o spremembi Odloka o turistični in promocijski taksi v občini Tolmin predlaga **spremembo 5. člena** veljavnega Odloka, in sicer na način, da se **turistična taksa za prenočitev na osebo na dan poviša na 2,40 EUR, promocijska taksa (25 % zneska turistične takse) pa posledično na 0,60 EUR, s čimer bi celotna taksna obremenitev za prenočitev na osebo na dan dosegla 3,00 EUR.** Predlagana višja turistična in promocijska taksa sta še vedno, malenkostno sicer (0,04 %), nižji od zneska, ki ga dopušča ZSRT-1.

Novo-predlagana višina turistične takse je usklajena z občinama Kobarid in Bovec, s katerima predstavljamo vodilno destinacijo Dolina Soče, in z Občino Kanal ob Soči.

Če se omejimo zgolj na predlagano višino turistične takse, ki tako kot doslej ostaja namenski prihodek občinskega proračuna, se ta glede na trenutno veljavno turistično takso v občini Tolmin **dviga za 20,00 %** ali nominalno za 0,40 EUR za prenočitev na osebo na dan. Ker predlagan dvig turistične takse zahteva tudi enakovreden, 25,00% ali nominalno 0,10 EUR ovrednoten dvig taksne obveznosti iz naslova promocijske takse, ki je namenjena trženjskim in promocijskim aktivnostim Slovenske turistične organizacije, je torej predlagan dvig taksne obveznosti v celoti, ki naj bi od 1. januarja 2027 dalje bremenil turista (gosta) v omenjenih štirih občinah v Dolini Soče, enak 20,00 % ali nominalno skupaj 0,50 EUR.

Občina višino turistične takse določi samostojno, ZSRT-1 jo omejuje le z zgornjo dopustno višino in jo napotuje, da pri določitvi višine turistične takse upošteva vrsto in kategorijo nastanitvenih obratov, prebivanje v sezonskem oziroma zunajsezonskem obdobju ter obseg ugodnosti in storitev, ki jih brezplačno zagotavlja turistom. Po podatkih se le redke občine odločajo za diferenciacijo višine turistične takse glede na sezonski (višja taksa) in izvensezonski čas (nižja taksa), ali po teritorialnem principu (turistično najbolj obiskani deli višja taksa, zaledje nižja taksa). **Občina Tolmin predlaga**, da se za **vse vrste in kategorije nastanitvenih obratov na celotnem območju občine Tolmin preko celega leta** ohrani, primerljivo veljavnemu modelu, **enotna višina turistične takse, in posledično enotna višina promocijske takse.**

K odločitvi za ohranitev enotne višine turistične takse botruje dejstvo, da je turistična taksa pristojbina, ki jo plača gost za ugodnosti in storitve, ki so mu brezplačno na voljo na turističnem območju, konkretno na območju občine Tolmin. Obseg, dostopnost in kvaliteta le-teh je za vse goste enaka, ne glede na to, v kateri vrsti in kategoriji nastanitvenega obrata so nastanjeni.

Začetek pobiranja in odvajanja turistične takse in promocijske takse v višjem znesku, kot predlaga 2. člen spremembe Odloka, je **predviden s 1. januarjem 2027.** Menimo namreč, da bi takojšnja uvedba višje turistične in promocijske takse izvajalcem nastanitvene dejavnosti v praksi povzročila zmedo, saj so aranžmaji za leto 2026 v veliki meri že oblikovani in rezervirani na podlagi upoštevanja sedaj veljavne višine turistične takse.

S predlaganim 3. členom je nadalje določeno, da aktualni predlog spremembe Odloka začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. OCENA FINANČNIH POSLEDIC

Predlagana sprememba Odloka prinaša pozitivne finančne posledice za proračun Občine Tolmin od vključno leta 2027 dalje. Predlagan dvig turistične takse bo omogočil **zbrati večji obseg namenskih sredstev za financiranje spodbujanja razvoja turizma na ravni turističnega območja (občine Tolmin)**, ki se bo porabil za z ZSRT-1 opredeljene upravičene namene porabe.

Na podlagi podatka o prihodkih občinskega proračuna iz naslova turistične takse v občini Tolmin v letu 2025, ko se je iz naslova nočitev, realiziranih v okviru registriranih nastanitvenih obratov nateklo skupaj 358.698,91 EUR turistične takse, ob predpostavki, da se obseg in struktura zavezancev za plačilo turistične takse ne bo spremenila in se bo turistična taksa od 1. januarja 2027 dalje pobirala in odvajala v predlagani višini 2,40 EUR, je mogoče oceniti, da bi se na letni ravni v proračune Občine Tolmin od vključno leta 2027 dalje natekalo za okoli 71.300,00 EUR več turistične takse kot leta 2025, oziroma skupaj okoli 430.000,00 EUR turistične takse letno.

Poleg tega bi se, ob enakih predpostavkah, dodatno zbralo še za okoli 17.800,00 EUR več kot leta 2025 oziroma skupaj okoli 107.500,00 EUR promocijske takse letno, ki pa je namenski vir Slovenske turistične organizacije.

Tolmin, 31. avgusta 2026

Pripravila:

Janja Bičič,

vodja oddelka za gospodarstvo, negosp, in finance